

# v Školníček

Časopis pro rodiče a přátele MŠ Odborářů



leden - březen 2019

## OBSAH

Dvacet dětských přání v roce 2019.....	- 4 -
Co mi povíš aneb pár vět o rozvoji dětské řeči .....	- 6 -
Seznam klinických logopedů v Pardubicích .....	- 8 -
Matějčkův odkaz pro rodiče a učitelky MŠ.....	- 9 -
Rodičovský test .....	- 13 -
Co nás čeká v nejbližší době.....	- 14 -



*Ve školním roce 2018/2019 pro Vás připravují „Školníček“ paní učitelky  
Dagmar Fidlerová, Markéta Čiháková a Zdena Lukešová*

*Všem rodičům a přátelům MŠ*

*přejeme v roce 2019*



*pevné zdraví a hodně šťastných okamžiků*

*ve společnosti svých dětí!*

## Dvacet dětských přání v roce 2019

1. Nerozmazlujte mě. Víím dobře, že bych nemělo dostat všechno, oč si řeknu - já vás jen zkouším.
2. Nebojte se být přísní a pevní. Mám to raději, cítím se tak bezpečnější.
3. Nedovolte, abych si vytvořilo špatné návyky. Musím spoléhat na vás, že je včas odhalíte.
4. Nedělejte ze mě menšího, než jsem. Nutí mě to, abych se choval nesmyslně jako „velký“.
5. Nehubujte, nenadávejte a nedomlouvejte mi na veřejnosti. Daleko víc na mě působí, když se mnou promluvíte v klidu a v soukromí.
6. Nevnučujte mi, že mé chyby jsou těžké hříchy. Nabourává to můj smysl pro hodnoty.
7. Nenechte se příliš vyvést z míry, když řeknu, že vás nemám rádo. Nejste to vy, koho nenávidím, ale vaše moc, kterou se cítím ohroženo.
8. Nechraňte mě před všemi následky mého jednání, potřebuji se někdy naučit snášet obtíže a bolest.
9. Nevěnujte přehnanou pozornost mým drobným poraněním a bolístkám. Dokážu se s nimi vyrovnat.

10. Nesekýrujte mě. Muselo bych se bránit tím, že budu „hluchý“ a budu dělat „ mrtvého brouka“.
11. Nedávejte ukvapené sliby. Pamatujte, že se cítím mizerně, když se sliby nedodrží.
12. Nezapomínejte, že se vždycky nedokážu vyjádřit tak, jak bych chtělo. Nejsem proto někdy zcela přesné a nebývá mi rozumět.
13. Nepokoušejte nadměrně mou poctivost. Dostanu strach a pak lžu.
14. Nebuďte nedůslední. To mě pak úplně mate.
15. Neříkejte, že mě nemáte rádi, i když někdy dělám hrozné věci.
16. Nesmějte se a neříkejte, že můj strach a mé obavy jsou hlouposti. Pro mě jsou hrozně skutečné a hodně pro mě znamená, že se mi snažíte porozumět.
17. Nesnažte se mi namluvit, že jste dokonalí a bezchybní. Hrozně mě šokuje, když zjistím, že to tak není.
18. Nikdy si nemyslete, že je pod vaší důstojnost se mi omluvit. Po upřímné omluvě se můj vztah k vám stává ještě vřelejší.
19. Nezapomínejte, jak rychle dospívám. Je těžké držet se mnou krok, ale prosím - snažte se.
20. Nezapomeňte, že nemohu dobře vyrůstat bez spousty lásky a laskavého porozumění, ale to vám snad ani říkat nemusím, že ne?

## Co mi povíš aneb pár vět o rozvoji dětské řeči

***Některé děti nezavřou pusou od rána do večera a z jiných za den „vypadne“ jen pár slov...***

Oboje může být v pořádku, odpovídat individuálnímu nastavení dítěte. Předpokladem kvalifikované podpory řečových schopností malých dětí je znalost vývojových zvláštností.

U dětí ve věku **kolem tří let** se díváme na řeč jako celek. Sledujeme, jestli dítě staví větu a jak ji staví, z kolika slov se jeho věty skládají. Mnohdy můžeme pozorovat dysgramatismy, ale děti tohoto věku na ně mají ještě „nárok“. Tříleté dítě by tedy mělo mluvit ve větách a mělo by se také snažit skloňovat a časovat, i když ještě s chybami, mělo by se také snažit držet melodii a tempo řeči. Mělo by mít chuť zpívat a opakovat různé říkanky. Dítěti bychom nikdy neměli říkat, že mluví špatně. Větu znovu zopakujeme, ovšem vždy správně.

**U čtyřletých dětí** už sledujeme, jak artikulují. Když čtyřleté dítě neříká správně hlásky "K a G", je potřeba s tím něco dělat. "K a G" patří do okruhu vývojově starších hlásek a chybnou výslovnost těchto hlásek již nelze odstranit nějakými básničkami. Je potřeba, aby dítě navštívilo klinického logopeda. Čtyřleté dítě by už mělo vnímat i měkčení hlásek, tedy "Ď Ť Ň".

**U pětiletých dětí** už sledujeme výslovnost všech hlásek. Pozorujeme chybnou výslovnost sykavek, tedy "C S Z" a "Č Š Ž", všímáme si výslovnosti hlásky "L" a začíná se s nácvikem hlásek "R a Ř".

Začátek nového školního roku je v mnohých mateřských školách provázen adaptačními potížemi "nováčků". Může se stát, že s nástupem do mateřské školy se řeč dítěte zbrzdí. Může ale nastat i akcelerace řečového vývoje. Děti, které mají opožděný vývoj řeči, s nástupem do MŠ se posunou dopředu. Jsou v situaci, kdy se potřebují při hře domluvit s ostatními a "rozmluví se". Může se i stát, že se řeč dítěte ve školce zhorší, před nástupem do školky mluvilo krásně, ale ve školce si najednou začalo šlapat na jazyk. Zjistíme, že chybnou řeč dítě "odkoukalo". Chybná, nezvyklá výslovnost dítě totiž zaujme natolik, že se pokouší "špatné" napodobit. Tomu je potřeba zabránit, aby se špatná výslovnost nezafixovala. Stačí ho popostrčit, nabídnout mu vhodné básničky, aby se posílila správná výslovnost, kterou již sice zvládlo, ale nahradilo ji okopírovaným řečovým vzorem.

Mateřská škola má velký význam v prevenci řečových vad. S dětmi se ve školkách cvičí motorika mluvidel, rozvíjí fonemický sluch, učí se básničky a písničky. Tím vším podporujeme řeč jako celek. Ale náprava výslovnosti hlásek patří do kompetence klinické logopedie. V případě, kdy se při neodborné nápravě výslovnosti nerespektuje vývojová posloupnost, může se u dítěte objevit vada řeči, která tam předtím nebyla.



## Seznam klinických logopedů v Pardubicích

1. Vyberte z nabídky klinických logopedů.
2. Logopedickou ambulanci kontaktujte telefonicky.
3. Na první schůzce se nejprve zhodnotí komunikační dovednosti Vašeho dítěte a posoudí se vhodnost logopedické terapie. Stanoví se prognóza vývoje a popřípadě se vypracuje individuální logopedický plán.
4. Na další osobní návštěvu logopeda se vždy musíte předem objednat!
5. Pokud se nemůžete dostavit dle objednání, včas se omluvte!

- **Pardubická krajská nemocnice, a.s.**

Kyjevská 44, 532 03 Pardubice, logopedie v budově č. 6, ORL

**Mgr. Hana Kostecká, tel. 466 015 317**

**Mgr. Tereza Fialová, tel. 466 015 316**

- **LENTILKA - Dětské rehabilitační centrum Pardubice**

Prodloužená 278, 530 09 Pardubice - Polabiny

**Mgr. Romana Vašáková, tel. 466 009 434**

**Mgr. Daniela Poledňáková, tel. 466 009 433**

- **Logopedická ambulance PaedDr. Milena Zelenková**

Rokycanova 2798, 530 02 Pardubice (nová poliklinika u rychlodráhy)

**PaedDr. Milena Zelenková, tel. 464 007 691**

**Mgr. Hana Randáková, tel. 464 007 692**

- **Logopedická ambulance Mgr. Pavla Hlavničková**

Karla Šípka 282, 530 09 Pardubice - Trnová

**Mgr. Pavla Hlavničková, tel. 607 659 865**



## Matějčkův odkaz pro rodiče a učitelky MŠ

Děti vyžadují specifický přístup k naplňování potřeb. Strádání z nedostatku uspokojení některé potřeby může mít jak v tělesném, tak zejména v psychickém vývoji dítěte vážné následky.

Model psychických potřeb dítěte:

1. Potřeba podnětů - určitého množství, kvality a jejich proměnlivosti.
2. Potřeba smysluplného světa - potřeba stálosti, řádu a smyslu podnětů.
3. Potřeba lásky - potřeba prvotních citových a sociálních vztahů.
4. Potřeba osobní identity.
5. Potřeba otevřené budoucnosti - životní perspektivy a smyslu života.

### ad 1) **Potřeba podnětu**

Sledovat citlivě podněty, které od dětí přicházejí, protože je děti nejspíš považují pro sebe za významné. Většinou vnucujeme dětem to, co vyplývá z našich dobře míněných záměrů, ale dětská volba to není. Stimulace může být neadekvátní ve dvou směrech - často zmiňované je přetěžování dětí, ale je zde i opačný problém, kterým je nedostatek podnětů v pravý čas. Problém může nastat i v případě, pokud je dítě příznivě nastartované a patřičnou informaci nezíská. Nedostatek podnětů, ale i přesycení může vést k deprivaci, která se projevuje nápadnou aktivitou, předváděním se, snaha upoutat pozornost za každou cenu apod. Dítě se snaží zjistit, jak se má chovat, aby bylo kladně přijímáno.

### ad 2) **Potřeba smysluplného světa**

Tato potřeba se dotýká rozsahu uspořádání a střídání činností. Říká se, že dítě kolem sebe potřebuje mít "smysluplný svět". Preferuje pravidelnost, která pomáhá dítě zklidnit, navodit příjemné očekávání i pocit uspokojení

a jistoty, že se v situaci orientuje. Smysl dětského světa by měl přirozeně vyplynout z funkční logiky života, kterou přináší každodenní rytmus činností a her, probíhajících v ovzduší citlivé vnímavosti, pozornosti a vzájemného ohledu. V tomto smysluplném světě mateřská škola znamená vhodné místo, čas a prostor pro lidské setkání. Potřeba řádu není ani pro předškolní věk předčasná. Řád je totiž to, co umožňuje přežití lidské skupiny. Nemusí vyvolávat pocit nepřekročitelné závaznosti, ale vědomí pevné osy,, kolem které se každodenní činnosti soustřeďují. Většina předškolních dětí především napodobují a volí podle nejbližších vzorů. I mezi dospělými dovedou pouze vyspělí jedinci o sobě skutečně sami rozhodovat, ale i ti se to museli naučit.

### ad 3) **Potřeba lásky**

Citová vazba mezi matkou a dítětem patří k základním konstantám šťastného dětství. Důsledky nedostatku úzce citových vazeb v dětství jsou pro celý další citový vývoj člověka známé a nezpochybnitelné. Učitelka mateřské školy má v utváření citových vazeb předškolního dítěte zvláštní postavení. Není přímou příbuznou, ale není člověkem zcela cizím. Je něco mezi tím. Dítě tráví v mateřské škole v průměru 33 - 42% denního času. Změny v sociálním a emocionálním vývoji nastávají již tehdy, když dítě tráví více jak 20 hodin týdně mimo rodinu. Tyto změny mohou být jak pozitivní, tak negativní. Některé děti dokáží poměrně rychle učitelku přijmout a navázal k ní vztah. Některé mají potřebu úzké osobní vazby a dožadují se jí jako by jen pro sebe. Může se stát, že jednu učitelku dítě akceptuje a druhou odmítá. Učitelka obnovuje, buduje a znovu vytváří vztahy s vědomím, že matku nahradit nemůže a nebylo by ani správné o to usilovat. Přesto může učitelka posilovat citové vazby u dětí, kterým chybí tím, že mu utváří širší citové zázemí mezi vrstevníky i všemi ostatními pracovníky MŠ.

#### ad 4) **Potřeba osobní identity**

V mateřské škole se vědomí osobní identity, vlastní hodnoty a potřeba uplatnění odvíjí od vztahu k učitelce. Ta pomáhá dítěti získat ve skupině místo, postavení a možnost uplatnit se. Učitelka pomáhá dítěti vymezit jeho pozici ve skupině. Stejně tak se, rovněž díky učitelce, může dítě cítit jako ten, kdo selhává, o kom se pochybuje, s kým se příliš nepočítá. Postavení dítěte ovlivní nevhodné poznámky, řečené třeba jen mimochodem, časté napomínání, srovnávání apod. Útokem na



sebevědomí málo úspěšných jedinců je často zdůrazňovaná úspěšnost ostatních. Sebehodnocení je zasaženo tak, že dítě z obavy před neúspěchem ztrácí zájem i motivaci a raději veškeré své projevy tlumí. Naopak dítě, které je chváleno často za průměrné výkony získá pocit nadřazenosti, který ho také může zavést do izolace. Sociální klima mateřské školy by mělo být vyvážené; poskytovat uplatnění všem dětem, i když jsou různě disponované. Deprivace z nedostatku osobní a sociální identity má tendenci udržet se až do dospělosti. Je důležité citlivě posilovat přirozené kompetence jednotlivce v rámci skupiny a u všech spravedlivě vyvažovat přednosti a nedostatky.

## ad 5) **Potřeba otevřené budoucnosti**

Přestože dítě předškolního věku žije hlavně přítomností, není ani jemu vzdálená představa o tom, jak to s ním bude dál. Přemýšlí o tom, čím bude, jak bude chodit do práce, mít miminko apod. Vývojová psychologie upozorňuje, že osamostatňování a uvědomování si vlastního já je vcelku přirozený proces, ale při jisté necitlivosti může přerůst v nepříjemné, výchovně těžko zvládnutelné situace. Období, kdy je největší nebezpečí vzniku této krize nazýváme období, vzdoru nebo negativismus. Osamostatňování je spojováno s postupujícím uvědomováním si toho, co chci, co umím - a tedy i mohu a smím. Přirozenou důvěru ve vlastní síly a schopnosti posiluje povzbuzení, příležitost k jednání a důvěra v přízeň okolí. Uspokojování této potřeby může mateřská škola posilovat tím, že dítě pozná spolužáky s různými dispozicemi a setkává se s jinakostí, které se přestane bát. Má zde rovněž předpoklady získat reálnější odhad svých možností, jak jít za určitým cílem, i odpozorovat různé strategie, jak jich opravdu dosáhnout. Učí se být aktivní a překonávat překážky i za cenu dočasného drobného neúspěchu. Proto je i pro pocit životní perspektivy pobyt v MŠ tak důležitý.





## Rodičovský test

Pozorujte své dítě při hře v nějaké sociální situaci - s druhým dítětem, s panenkou a podobně. Takové pozorování Vám může odhalit některé vlastnosti a projevy, jež mohou vyplývat z vrozených sklonů nebo napodobování toho, co dítě zažívá nebo s čím se vyrovnává. Tato pozorování nemají být hodnotící, ale pouze informativní a mohou posilovat Vaši vnímavost k sociálnímu chování.

### Otázky pro rodiče

- Má Vaše dítě spíš návrh nebo se podrobí?
- Přizpůsobuje se návrhům nebo návrhy samo dává?
- Prosazuje se nebo se nechá vést a ustupuje?
- Nabízí spolupráci nebo si hraje raději samo?
- S čím si hraje nejčastěji?
- Jak dlouho vydrží u jedné činnosti?



## Co nás čeká v nejbližší době

### V lednu...

- v lednu pokračuje plavecký kurz dětí III.třídy
- sypání ptáčkům do krmítek, krmení ptactva na Bajkalu
- stavění sněhuláků, hry se sněhem, pozorování zimní krajiny
- pravidla bezpečnosti chodců v zimním období



## V únoru...

- pozorování stop na sněhu, hry se sněhem, pokusy
- 14.2. začíná lyžařský kurz v Hlinsku ( čvrtky - 5 lekcí)
- 20.2. začíná kurz plavání pro předškolní děti ze IV.třídy - 10.lekcí
- karneval ve školce
- krmení ptactva na Bajkalu
- zdraví člověka - správné oblékání, proč mohou lidé onemocnět...





## V březnu...

- 6.3. Divadlo ve školce - Zlatovláska
- 8.3. Malý princ - divadelní představení pro předškoláky
- 14.3. končí lyžařský kurz v Hlinsku
- vítání jara - výroba paní Zimy, vynášení Morény k Labi
- pokračuje plavecká výuka dětí ze 4.třídy
- Holická Mateřinka - soutěž MŠ
- co se děje v přírodě na jaře - pozorování s lupou

